Massе а мехкий пролетареш, вІашагІкхета!

СОВЕТСКИЙ СОЮЗ

СОВЕТСКИ СОЮЗА КОММУНИСТИЧЕСКИ ПАРТЕ НОХЧ-ГІАЛГІАЙ ОБКОМА, НОХЧ-ГІАЛГІАЙ АССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТЕИ МИНИСТРИЙ СОВЕТЕ ОРГАН

«СВЕТ» Орган Чечено-Ингушского обкома КПСС, Верховного Совета и Совета Министров Чечено-Ингушской АССР

Газет арадувл 1923 шера деиз

ШИНАРА, 25 июль, 1978 шу. № 88 (5908). Мах 2 кеп.

Тахан республика механизатораш шерра къовсам лоаттабу кхашка хьийжа латта ялат хиннаьхьа да дойташ чудерзадара. Дн а бийса а да къовсам цина къахьегаш барий: комбайнерий, трактористий, водителий, кхача болхий иза совбохьаниг юрта боахам дегІаболабара дакъе цар кхоанеиарга уйлаш йІаьхий еши яр хуьв деношка чаьхььннача КПСС ЦК июльсни (1978 ш.) Пленумга решений, «СССР юрта боахам дІаьхо дегІаболабарахь» пов. Л. И. Брежнева яьча докладдарга положеннеи вьюдаьш.

Цу пленумо тІаийца соцам республика кхаьл ледарешца дІаьхо йІоаг хана шовІ де дезаьча гІулаькхий программа санна тІаийцалера гуш да цар ди тІехьа дукхагІа йоьхача къаьхьегама коталоашка хьенеча. ХІаьта уж толамаш Іалашдеча массе хана санна шоанашкара хьоьхаи гойтарнеи, доппада а гІулаькхида а хаьх арцарГІоьахарашца колхозийн совхозийн толашагІбола коммунистан да.

КОММУНИСТАШ—КХАШКА

«Дорофеева репорд моллагІчо эшаергьа» яхача девизагІа яьх йоаржаьнь пятилетка кхоалагІча шера хьувкъам чуберзийе болабелаш Шелковской районе кхаьл ледарешца «Путь к коммунизму» яхача йоьрзо колхозеча цу комбайнера арда а аьрда лурчагІа 1500 тонн ялат дІаьделар шиЙ бункер чура. Цу хьокхамга кхачара йІаьхье котолонаш йоьхаьн хиннарагІа юкъе хІара дийнаьхь керда цІерашца гучакхаьр. Иштта, Ленин цІерагІча колхозеча коммунистий Н. Пиядинеи, Ш. Джамалдиновен агрегато кхьан дийнаьхьен буса 67 тонн ялат аьрдар. Дукха ха ялалеьха царел а тІехьбаьлар «Путь к коммунизму» колхозера комбайнерий В. Сладкоен Н. Новаковскийн. Цар хьокхам — 75 тонн. Из рекорд а дукха яхаьнзар, цу боахамерча ЛозаренковагІар даси нойен 88 тоннига дІаькхочаьгІар оарда ялат. Хьуна къаьм чуэдара массанаьха вІашагІьеХкаьр комплексан, отрядан, звеньеш. Цар баьхьа кулгалдеш йр дукхагІа эш-эшча моттиге нах, техника, транспорт дІа-юха хьежаьжа хиннга районнга итий. ХІаьта дерг-терІдер—ерриГча бІлха участкашца партийни аллІ-ни чоагІЬелга, агитацийнна - массовий болх боаржаьлІга, белх баьра лерттІа хьалаш хьаьдегІа вІашатІехьдьаьхьар парте райкомо. Баьхьа эгІара шиЙналагІча участашца вахчІтІар 150 коммунисти 200 комсомолецца. Уж чулацдар лаьрхІа вІашагІьеллача 26 хаьна е вІашагІьаььча партийни партийно - комсомольскийн группашца. Иштта, иштовийй методагІа болх дІаьтІехьбаьхкар 1 баьхьа долаш 12 дийнахьа ка бола ялат чуйца дакхха а из паччахьалхьента дохкара заданеш хІаьнаьте тІехьхоачаьнгІе а карагІдьнад шелковчаьнаьта.

Тахан хІара районе, хІара боахаме йоьхьаш я ялат хьонхьа, оарда, из хьаттаьнка дІаьхьа хьалхе ледеарий цІерашца. Уж буьв «Молниеньа», пенга-зеташца, цар сийна байрихьаш нийо, деаьлашца телІеграммаш уэийт. Иштта, дукхихьа хестабаьрг ба коммунистан механизаторашца.

Урус-Мартановскийн районе «Красноарийскийн» совхозера Юшаев Маулет, Грозненсийн районе «Атагийнскийн» совхозера Тасуев Лом-Іаььла, Малгобекийн районе Гі. Акриева цІерагІча совхозера Цуров Самирбек, дукхха кхьбаьрашца. Цар шовза а кхоозза а тІехьхоачаьнгІо шовІ баьхьа нормаш.

Цар толамех вІаьлла дуьвцлгІа а хуьрдадар, нагахьа сийца цу боахамий администрацеша, профсоюзийнна организацеш кхаьл ледарешца кІи-марса баьхьаш чаьхдаьхара мел оша хьалаш хьадьь децаре, мукъаьча хана цар самукъаьдаьнкхара культурийо - массовий мероприятеш чаьнх ца йоьхаре, кхы мел дола гІулаькхан лоьтта ца доре.

Из аьа йийн яр Малгобекийн районе «Советский» совхозо кулгалхоеч. Цар хиннаьха йоьхьо яьнцар шоай культестан мел эшачуьца Іалашъьяра. Ялат чуьца болабеннача денонна электричество йоьдцаш яр шиЙта, ленин хьагІеьсаьдар. Лерттіа вІашатІехьбаььхкхаьбар кхаьнкарча техника болх а. Из баьхьа долаш цар комбайний хьаьхьгама овсарле районе эгара лохагІа яр.

Уж тайпара ледарлоаца еш бола боахамий кулгалой кхьча районашка а болаш да. Из цхьаьнхьа дича а ла йІаш йоьлаш хІама дац. Партийни, советсийн, боахама органаш ялат чуэдача мелал гойтаьчар гІулаькхашта хьеьм ца беш йоьгІаьн йоьла оценка ца а хьал сихх тоэделга дарграра хьадеха а дехкарийла я.

Уж деношка парте Нохч - Гіалгіай Х пленум хилар. Цун дрااььлаьцнна эгьоьаьлаьш тІаийца КПСС ЦК июльсни Пленума решенеш, «СССР юрта боахам дІаьхо дегІаболабарах» КПСС ЦК Генеральнийн секретарна пов. Л. И. Брежнева яь доклад. Цу пленумо решенеша гІулаькхана жоп даьла лаьрхІаьча республикийн колхозийн совхозийн коллективашца ростовскийн ялат ледеДеча «Гигант» совхоза кхаьхьгамхой инициатива хьал а льаьца паччахьалхьента ялат дехкара дакъе хьаьа а донихьгІоьла дехкарашца тІаийнад.

Цу дерригне дІадех боахамий партийни, профсоюзийн, комсомольсийн организацеш кхаьнка кхаьхьегарна юкъе беш бола организаторекни, агитацийнна - массовий болх хьаьгІа боарам тІа боаьнхьан тоабелга. ХІаьта яьх ледеча, цуьнх хьаьнинарш наьха шера дІадовийтача, ялат хиннаьхьен ца дойтаьнш чуэдара къовсам аьнтебеча пийгара хьаьхьегарна гойтаьш хьаьхьега декхарийла ва кхай тІа хьаьхьегаш вола хІара коммунист.

КХАЬ ШЕРА ПЛАН ЯЬЙ

Иттлагіча пятилетка хьалхарча кхаь шера план СССР керда Конституци тІаийца дукхагІа ца йоьгІаьнгІа. Цу дІаьха денга эгьоачаьшъра шерра социалистийсийн яьх йоаржаьнЙ Октябрьскийн бурув тохара балхий управлени бурувдеттача бригадаца. Цу яьхе хьалхара мотти яьнхьай буровой начальникна Стебленцов Петр Григорьевича кулгалдеча № 210 йолча буровой коллективо. Бурув тохара кхаь шера план хаьнал дукхха хьалхе кхочаьнгІ а яь. ХІаьнз тІадогІаьча шера январь бетта календаргІа.

Д. БАШИРОВ.

СУХАЛБЕ, МЕХАНИЗАТОРАШ!

ХА ЗЕХЬА ЦА ЙОАЕШ

Иттлагіча пятилетка уьх кхоалагІча шера 594 гектара тІаара муьх, 986 гектара тІаара кІа чуэца дезаш ба тха колхозе хьаьгьегамой. «1978 шера хьувкъам чуэцилга, юртобаьлаьнна кийчделга а, 1978 — 1979 шерашка хьаьйаш Іангара дахар толаме чаьхдаькхийнга а Іалашдарг кхы тІа а де дезаьха КПСС ЦК, СССР Министрийн Совето баьча соцама жоп луш дерригга на бола ялат 12 балла дийнаьха чуэм дош делар цар. ХІаьта лаьрхІар кхочаьшдар дуьхь шовІ еррига торонашца оарцІгІьнЬха нив, хьинер кІо це деш къаьхегаш хьаьа а боаьгІа.

Байнабаш соавка гурахьа денз совхоза кхаьл ледарешца, механизаторашца хаьонашца къовсам лоаттабеш, хо це къовсаш хьинарх баьх болх. Мел сайна, хІара гектара тІаара 33 центнер баьлар, планагІа 28 центнерн социалистийсийн дезаьш хиннаьха.

Дика бе хІанз чуэца долаьдьча кІин хьувкъам а. ХІара гектара тІаара юкъера лаьрхІаьча 34-35 центнер ялат доал лаьн 29 центнер йолча.

Ипатовдаша санна ялат чуэцара механизированно-транспортни бІаьчча комплекс вІашатІьеллаЙ тІа боаьлаьн. Цунна юкъеьоаГІа ялат хьаькара, из ардара, чах кхаш мукъьдакъара, лаьтта ахара техника. тоаьра, наьхь бІаьдоЙ, калІаьра хьаьнаьш вІашатІехьдаьхара вІашагІьетха звеньош.

Ялат хьокха звено. Цунна юкъеьоаГІа 8 звенаш. Дика ишаьхьаг звено коллективера хІаьрчеча. Бала норма кхоалагІ ца йІаш ди дадийнатІаш. Ялат ардаш йолча звено 15 комбайн я. Уж лелаьча механизаторийн керттера декхар — жетхьаца хьекха касарех Іодилла ялат ардар. Хьаьта механизаторашца юкъе яьрмача социалистийсийн яьхь хьувкъам муьш бойбаьлаьш дийнаьхь денз хьалха ва Павленко Александр. ХІанзле 350 тонн совгІа ялат аьрдад цо. Цуьл дукха тІехьа ца бусеш болх беш баьг комбайнерашца, яьхь шоллагІеьн кхоалагІен моттигаш дІаьоаьца Стенинов Георгийн Личанский Николайн.

Шоай декхарех дика лаьрхІаьр ца чах кхаьш мукъьдакхача звено коллектива юкъеьоаГІаьрашца а. Ча гуьлдеш, цунах аргІаш деш йолча лаьрхІа аВІашатІехьхьаьчаьнга агрегатен совгІа цу звенонна юкъеьоаГІа кхо комбайн. Кхай хІара муьхха ча хьа а эцаш оата а оаташ трактористийн лафеташ тІа тІедотт цар. Ча фермай кое дІаьоттаьр.

Ялат чуйца даьхьхачуьл тІехьаГІа мукъьдаьнна лаьтта оахаьнца звено ниС трактор я. Цунна кулгалдеш ва механизированнийн отряда начальник Костоев Муьса.

Сатессача денз боад къовлаьлаьнца къаьхьегаш хІанзле 300 гектар совгІа лаьтта аьхад цу звенонн юкъеьоаГІаьнга трактористаш. Цъаьнанна юкъе пхиьн шоллагІчун йІаьн трактор йолаш шин отрядг йІийнкъе а звено. Цаьрга юкъе вьрмача яьхь хьалха комсомольско-кагІрхой шоллагІа отряд я. Цун коллективе кхаьхегаш ба Попов Алексей, Шевченков Василий, Новиков Владимир, Белдин Николай.

Гурахьа дІаьдийнача алата хьувкъам ч я бина мукъьдаьнна ялат кІаьнга хІанзле цхьаьца культурашца дІае кхоалабаьь колхоза кхаьл ледарешца. Иштта, 55 гектара тІа аьхьн юй коартоаш, 13 гектара тІа грачнка, 45 гектара тІа доаьхьара лаьрхІа хьанкІаш дІайийнай. Доаьхьара лаьрхІа хьанкІаш хІанзчул тІехьаГІе хьы а 255 гектара тІа дІаьоаьрга.

Бехкгохамае декхар да наьха бытовой, салоІама хьалаш вІашатІехьдьаьра вІашатІеллаЙ ча, колхоза партийни организацен секретара Ибрагимов Джалиле кулгалдеча звенона хьаьлашка латтар. Ипатовдаш методах ялат чуэцара вІашатІьеллаЙ комплекса берригача хьаьхегамхоша юкъе вьрмача социалистийсийн яьхь хІара дийнаьхь денз хьалха ва Павленко Александр. ХІанзле 350 тонн совгІа ялат аьрдад цо. Цуьл дукха тІехьа ца бусеш болх беш баьг комбайнерашца, яьхь шоллагІеьн кхоалагІен моттигаш дІаьоаьца Стенинов Георгийн Личанский Николайн.

Шоай декхарех дика лаьрхІаьр ца чах кхаьш мукъьдакхача звено коллектива юкъеьоаГІаьрашца а. Ча гуьлдеш, цунах аргІаш деш йолча лаьрхІа в

ПЯТИЛЕТКА БІУБЕННА БОАХА КЪАХЬЕГАМА ГІА

1978 шера хьалхарча ялх бетта йола СССР экономически а социально а дегІаахара паччахьалхчен итогаш яьй. СССР ЦСУ хоама тІа белгалдоаш Советски Союз а, Коммунистическ партин Совета, ВЦСПС, ВЛКСМ ЦК тІаьхьчаа жоп луш, 1978 шера план хьоахьча а тІехьхоачаш а яра, производстве эффективности оалха дикал лаьхьара шерра социалистически яьх а йоаг-яьй, уьх шера лаьхьара ялх бетта мехка экономически а социальн а дегІаахара нерда толамаш даьх элар. ДуьхагІолча хьоахьчаматта шерра плана заданеш тІехьхоачашъ.

ИттлагІа пятилетка екъаенай. Цу юкъа дикка лаьхьенай мехка экономически потенциал. ВІашІтІехьа хьоачашду КПСС XXV съездо хьалхашка оттадаь социально - экономически дехараш.

Промышленносте продукцена реализаци яра, хьалхьара оьсарле лаьхьара, изделей дуьхагІола керттера тайнаш арахецера ах шера план тІехьхоачашъ.

ДІадахча шера цу ханаца нисдича производства боарам 5,2 процента лаьхьенаб, шера планах лаьрдІаг 4,5 процент хиннач.

Къахьегама оьсарле лаьхьенай 3,8 процента, тІаьхьиттача производства дъ.дьаьгах хьо даьгаа сонгІаар ешаьгаа оьсарле лаьхьлара чотах хиннитай. Хьоачашъьхьа пайда барен промышленни продукцера ДІадодар лоХдарен планаш.

Продукцена реализаци яра хьалхарча ах шера план тІехьхоачашъьхьа ерригача юкъа-ра союзгаа сомоно - республиканскийн промышленни министерстваа а ерригача союзен республикаша а.

СССР ЦСУ хоама тІа йоалайй продукце керттера тайнаш арахецарх йола даннеш. 1978 шера хьалхарча ах шера арахецнаш: электроэнерге — 800 миллиард киловатт-сахьат; мехкадаттаг (таьсен конденсат а йолаш) — 279 миллион тонн; газа — 183 миллиард кубически метр; кІора — 362 миллион тонн; болата — 75,5 миллион тонн; ІаьрчаЧа металлий кийчача проката — 52,6 миллион тонн; болата турбай — 8,7 миллион тонн; минеральн удобреней (условни единицех) — 254 эзар тонн; синтетически смолайн пластиттеш массаш — 1,8 миллион тонн; химически волокнаш тайн — 561 эзар тонн; автопокрышкаш — 29,5 миллион штук; металл теда станокаш — 119 эзар штук, цу дьаьхе числови программни управлени яраш — 3,6 эзар.

Хьалхарча ах шера хьаьвй: кузнечно - прессови машинаш — 27,8 эзар; прибораш, автоматаш приборашца царна йола запасни оатхалаш (медицинна, физиологена, онкологена йола приборашца йоаг) — 2,2 миллиард сома маьхь, вычислительни техника средствашца цар запасни оатхалаш—1,6 миллиард сома маьхь; доменнай, болат лоаллад, прокатни оборудовани — 141 миллион сома маьхьа; кІора очистки комбайнаш — 586 штук; химиэ-чеснай оборудовани цун запасни оатхалаш—353 миллион сома маьхьа; йигача промышленносте технологически оборудовани цун запасни оатхалаш—360 миллион сома маьхьа; кхачан, дуьхаштурий, чиьжьарен промышленносте технологически оборудовани цун запасни оатхалаш — 263 миллион сома маьхьа; автомобилаш — 1071 эзар; цу дьаьхе: грузови — 379 эзар, легкови — 654 эзар; трактораш — 289 эзар штук; юртбоьхьамаш машинаш (хьайбаттеш доахьара производственен яраш йоаг-ашш) — 1236 эзар сома маьхьа; хьайбай боахамаш доахьара производственен йола маьхьа; алат чуэца комбайнаш — 56,3 эзар штук, боамбо чуэца машинаш — 4,7 эзар, оатхалаш ю дахча (колхозаш нийчаьх хьу йоаг-ашш) — 162 миллион плотни кубически метр; целлюлоза — 3,8 миллион тонн; кьхьат — 2,7 миллион тонн; арахийнад: масса а тайнара ніадаш — 5858 миллион квадратни метр, цу дьаьхе: хлопчатокьхьата — 3497 миллион, зинаш — 394 миллион, лыяни — 429 миллион, дьарешш — 846 миллион; тийна ІаІмаш 10,6 миллиард сома маьхьа; хожаьн кога гІирс — 381 миллион пара; дуьхаьа (промышленносто дьар) — 4,3 миллион тонн; марший изделей — 1,5 миллион тонн; хьайбай дьаьтта — 675 эзар тонн; баьцовгІай дьаьтта — 1,6 миллион тонн; кондитерски изделей — 1,9 миллион тонн; сахьаташ — 31,3 миллион; ингле-фаянсан майолкоинн ІьхьгІаш—543 миллион; сортови ІьхьгІаш (иногзан хрусталеи) — 182 миллион сома маьхьа; радиопремникаш радиолаьнн — 4,4 миллион штук; телевизораш — 3,6 миллион штук; цу дьаьхе бос бола программа лувцараш — 0,7 миллион; холодильниннаш — 3,0 миллион штук; барзкъаш дутта машинаш — 1,9 миллион; мотоциклаш мотороллераш — 531 эзар; мебель — 2,4 миллиард сома маьхьа.

Босболчен кІезиначеи металлий, мехкдаьттта химеи мехкдаьттта чакъдаьхерен продукташ, кхьна тайнарта продукце производство дегІаеначй.

Ерригача промышленносто оалха итогаш дика йоллаьхььа, цхьацаьхьна производственни объединенешеен предприятеш хьоачашъьхьа цоашта еннача ассортиментаа, продукци арахецера, къахьегама оьсарле лаьхьара, накопленей заданеш.

Хьоачашъьхьа серни кислота, турбинаш, переменни тока электродвигателаш, грузови вагонаш, оатхалаш хьу, сборни ашнабетон, тканеш, хьанбай дьаьтта, продукце цхьацаьхьна яхьь тайнаш арахецара план.

ДІаХо баьб ІалмаІен техникинаен карагІдаьннарашца хьалхьа боахамех юкъедаьдара баллаш. Тоаденай продукцийн производственни объединеней предприятейн балха техникоэкономически хьоахьамаш. Лаьхьенай производства техникеи боарамех арахецаьна продукце дикаьн.

Ах шера хьалхьа боахама юкъенйьхьа 2 миллион гаргга изобретенеш рационализаторсин предложенеш.

Ілімеи техникеи дегІаодаладара плана цхьацаьхьна заданеш хьоачашъелга чакъдьаьккадаш.

Диаьла эгтара лаьхьехьарча категорех йолча продукце производства боарам хьоалагІча даьхьа лаьхьеннаьй 1978 шера цу ханаца ниисдича.

Біаьстн аьла хиннайолаьцаьхьь, керарча шера ханнаьха а, лаьхьа дикал ніолаш а чакъдьаьхар юрта боахаме хьаьхьагаьна біаьстан кишаш марта балхаш. Біаьстр юй культурашца дІаьра план хьоачашъьхьа. 1978 шера чубаьхьгІолча хьуькъьма лаьрЖа. Ерригача мехка культура-бытовой комбинатаьн майда, хоадамоллаш йоацача даниех, 217,9 миллион гектар а, цу дьаьхе алатий, культураш — 131,7 миллион гектар. ДІадахача шераца нийдича кІа, рожь, дуга, боамбо, кхеш ДайнІйна майдаш шерьеннай. ДуьхагІа хиннад хІамаш ДІайнІйна хиш дехкеи дочьаьдаьн лаьтташ.

Шоаш ДІахо бергболча балха бокъонца йола программа санна тІаьнйаш юрта боахаме хьаьхьагаьнаш КПСС ЦК нюьмкин Пленумца решенеш. Шеррача масштабех масанахьа а деан лаьтт мангал хьаьхарен доаьтаР нийчаьрен балхаш. Мехка дуьхкача рационашка чуэца лаьтт алатий культураш.

Колхозашка, совхозашца, боахамашца, юкъерча предприятешца продуктивни хьаЖаьнн юкъІаРа оалхьарашн уьх боараме да 1978 шера 1 июль тІаьхочаш (миллион керта лоарХІаьм болаш) доахаш — 91,8, цу дьаьхе даахха доахаш — 29,3, хьаьхарч — 56,5, жан гьаьрийн — 145,8, коатІара оалхьаьрашш — 644,4.

Колхозашка, совхозашка, боахамашца юкъерча предприятешца дулхеи фуъш производство 6 процент лаьхьенай 1977 шера хьалхарча ах шераца нийсдича. Шурш соахха хьалхарча ах шераца йьькъка хиннар миссел йькъкхай.

ПаччахьалхкенО хьаЖаьй продукташ ийелга боаханий ерригача категорешка уьх даннеш хьаьхонхча тайнара да хьалхарча ах шера: доахаш коатІара оалхьарашн (дийна долаш эзаЧа) — 7,8 миллион тонн, фуаш — 20,9 миллиард штуш.

ПаччахьалхкенО а колхозаша а юрта боахам дегІаоладара балхий ерригача комплексатІа ях капитальни вложенеш 14,1 миллиард сом хилар. 1977 шера хьалхарча ах шераца нийсдича 4 процент лаьхьенай уж. Ирригационно-мелиоративни балхашкен механораш яь лаьтташ кагарелдаргеи ДІадахийтад 3,1 миллиард сом, е дІадахача шера цу ханачул 5 процент дуьхагІа.

Юрта боахамга кхьаЧай 40,9 миллион тонн минеральн удобренеш, е ДІадахача шера цу ханачул 2,6 миллион тонн дуьхагІа, ХІаьЖа ишта та 1,3 миллион тонн химически доаЖаьра добавкаш а.

Юрта боахама техникан минеральн удобренейн дуьхагІола тайнаш доаттадара план кхоачашъьхьа. Боьхонца тамхдьаьнйаьнад прессведборцинаш химически доаЖаьра добавкаш доаттаьра план кхоачашъелга.

Транспорта дерригача тайнай грузооборот 2,9 триллион тонно-километр хиннай, хІаьта соахха хьалхарча ах шераца нийсдича 5 процент лаьхьенай. Пассажирооборот 386 миллиард пассажиро-километрага кхьаЧай, лаьхьенай 4 процент.

Бузаьма предприятеша (почта, телеграф, телефон, радио) продукце дерригача боарамга диллача ах шера план кхоачашъьхьа; ДІадахача шера цу ханА хиннАчуца продукце боарам 6,1 процент лаьхьеннаб.

Хьалхарча ах шера, йоах ДІахо СССР ЦСУ хоама тІа, паччахьалхкен капитальни вложеней чотах болх бе йолаЖайтай 26 миллиард сом ГІа сома маьхь керттера фондаш, е ДІадахача шера цу ханачул 11 процент дуьхагІа.

Хьалхьа боахаме ях паччахьалхкен капитальни вложенеш 48 миллиард сом да, е соахха хьалхарча ах шера ях хиннарел 6 процент дуьхагІа; ГІишлошъьра-монтажни балхий боарамех ихи даьхьа дика даьхьа къахьегаме оьсарле лаьхьлара чотах хиннитад.

Колхозашта юкъерча ГІишлошъеча организацеша кхоачашдаьха балхий боарам, соахха хьалхарча ах шераца нийсдича 4 процент лаьхьеннаб.

Чаьхдаьннача ах шера ДІаходахар ГІишлошъьра техникеи боарам лаьхьелга. Полносборни ГІишлошъьра боарам 1977 шера хьалхарча ах шераца нийсдича 6 процент дегІеннаб.

Цунца ихьаи кхоачамбоаранаш а хиннад капитальни ГІишлошъеча. Керттера фондаш болх бе йолаЖайтара план кхоачашъьхьа. Іалашдаьдад цхьацайола производственни низалаш эксплуатаце ДІачуулуьра. Дуьнхача ГІишлошъеча-монтажни организацеша кхоачашъьхьа подрядни балхий, кхьаьгаргаа оьсарле дегІайоалаьра, пайда бара планаш.

Хьалхьа боахамерча болхдойн ГІулаьхьгІча наьхьен дуьхкал юкъера лаьрЖІаьча 107,2 миллион сар хиннав ах шера. соахха хьалхарча ах шераца нийсдича 2,3 миллион сар, е 2,2 процент ТІаьхьиттаб.

Юкъера лаьрЖІаьча бетта дола болллойн ГІулаьхьгІча наьхьен ахчан алаш 159,3 сом хиннад хьалхьа боахаме. 1977 шера хьалхарча ах шераца нийсдича 3,4 процент ТІаьхьиттад из; потреблене общественни фондашкарча льготех ТІаьжетар а лаьрЖІаьча 216 сом хуо алапи. Колхозхой кхьаьгаемах лур 5 процент лаьккденнад.

Потреблене общественни фондашкара бахархошка кхьаьча выплаташ льготаш 50 миллиард сом совгІа да, хІаьта соахха хьалхарча ах шераца нийсдича 6,5 процент лаьхьеннад. Сберегательни кассашца бахача наха еш йола вкладаш ах шера 6,4 миллиард сом тІаьхьиттай.

Паччахьалхкенн кооперативни торговле рознични товарооборот 115 миллиард сом хиннай, 1977 шера хьалхарча ах шераца нийсдича 3,9 процент дегІа а енай. Рознични товарооборота ах шера план 100,9 процент кхоачашъьй.

Товарооборот дегІаеначйа а, цхьаьрчоа товаращца бахА наьх кхоачамболлаш іалашбуьннабаш.

Советски Союза арахьарча торговле оборот 34,3 миллиард сом хиннай, соахха хьалхарча ах шераца нийсдича 6,8 процент дегІаеначй.

Бахача наьхьа даьча бьотвой ГІулаьхьгІ боарам 8,4 процент дегІаеначй, цу дьаьхе юртаьшкарча мотти гашка — 10,3 процент. Ах шера план кхоачашъьй.

Паччахьалхкен капитальн вложенейн жилищно-ГІишлошъьчеча кооперацие средствашкарчА хьалхарча ах шераца нийсдича 575 эзар гаргга керда дика нийтъьйа еррига майда 28 миллион квадратни метр йола квартираш. ХьалхьаЖ 105 эзар дешархочоа мотти йола юкъера образовательни школаш, 88 эзар мотти йола деша даха ях йоацача берий учреждеиеш, дуьхка больницаш, поликлиникаш, культурно-бытовой объекташ. Наха чубаха ціеноши культурно-бытовой ГІулаьхьгІча лаьрХІа-объенташ хьальара аз шера план кхоачашъьй чакъхьашшаиц.

Чаьхдаьхад городаьн юртаьш ДІахо тоаЖра балхаш. Ах шера газ чуэлаьй 1,3 миллион квартира чу.

ДІаходихьад хьалхьа образованни культураи дегІаеначьйьлгІа.

Шерденад бахача наха медицински ГІулаьхьан делгеи гаргга организованно салоІийталгеи.

Советски Союзе бахача наьха дуьхал 261,2 миллион сагага кхьаьчад 1978 шера 1 июль ТІаьхочаьшш.

(ТАСС).

«Красный молот» завода шоллаГІча цехе дуьхка болхлой да паччахьалхкен планн ГІаьнйца социалистически дехаращца толамца. Кхоачашъ тІехьхоачашш деш, хьалдиена социалистически яьхь хьалхалатташ хиларца оеГІалбаьнна Царех да тоаЖаш В. Ильяхин, В. Кузьмин, Н. Гудимов, кхьбарш. Шоаш кийчьо продукци дикен тІехьдикен мара а цу хьуйнаташ, ХІара сменагІа нормаш 125—130 процент кхоачашъю цар.

СУРТА ТІА: (ьарДехьара аьттеха) токарашъ В. Ильяхин, В. Кузьмин, П. Гудимов.

В. ЮНЦЕВИЧА сурт.

АМУРСКИ ОБЛАСТЬ. Сихха хьалъеш а шерлуш а йоогІа ВАМ-а столица—Тында. Города генеральни план оттаьйй кІанзарча ханА городаш хьалъяро ДІадехарашца лаьхьежка. Уьхгіа дика пайда нийцаб моттигера рельефчин ІаламА хьалеки. Нах чуІеча цІеной кварталаш хьалъьйй Тында ихача хи йисте ГІолла гунна боса ГІа. Цина ГІишлош еш да Ленина ордена «ГлавмостроЙ» управлене специалисташ. Цар кулгаллца хьалдаьд пхийтта нйс этаж йола ціа, ХІаьта монтаж е йолаяй яІхайттаьлгІчоа, хьалъьш я шоллаГІа школа, монтаж йь йолаш лаТТ хирургически комплексаеа, хьалъьь а ЯьнА болх бе йолаяйлйтай 250 моттиг йола детсади бытовой ГІулаьх ду комбинаташ.

Сурта тІа: М. Аюбова ГІишлошъьерий комплексни бригада.

В. Марниовскен
В. Христокоровен сурт.
ТАСС фотохроника.

ХАНАЛ ХЬАЛХАБУВЛАРАШ

Къаьстта дика хьа а хьаьгаш, иттлагІча пятилетка хьоалагІча шера плани ГІаьнйца социалистически дехаращ ГІишлошъьйаьш ба «Промавтоматика» Іилмаи - производственни объединенна чуйоГІаьчА Грозненски опытни заводе болхлой. Продукци мехкала яьккара ворхІ бетта план 20 процентА, 101 процент хьоахьамашца ювкъ-ювкъ рапорт дилаьдцар. Цу дечча хьоачалехьа ворхІ бетта заданеш гоаГІа мехкала яьккара 34 эзар сом мах бола товарнн продукци. Цу хьоадечча деношка августбетта календарГІа кийй а итташ заТТаш сонвой мехкА тайп-тайпара продукци мехкала йолаьккаьхьа завода коллективо.

Болхлоцца юкъе хьалхаочарча кхьа шера план кхоачашъьй мотчаьнкиева Прокопов Георгий Алексеевичаьн, Пенкова Нина Лудаевича, кхьчаьр. Бригаделца юкъе ярьжча яьтеь хьалхаоа мотти а ешаьха, пятилетка диьлаГІча шера чоГІа хьалъьеш а ІІанга Никитин Валентин Ивановичин Бабичев Анатолий Дмитриевичин керте лаТТача радиоаппаратурана регулировка ечашин бригада коллективе ваьш. КавагІдаьннаьчА хьоачам а ца бич, шоай хьинар кхьу тІа а йаьдь хьалъьегча бригадаца ІІанга ГІишлошъьра-монтаж цІа ІІанга ГІишлошъьра-монтаж цІа ІІанга ГІишлошъьра-монтаж цІа

ХЬАЙБАШТА ШОРТТА ДОАКЪАР ІАЛАШДЕ ТОРОНАШ Я

«1978 шера план кхоачаш а тІехкхачаш а яра социалистическа яхь коарнарехь производства эффективности балха дикалн. Айра тІехьа тІоаГІаГІа кхоьсам лоаттабаГІенна, дахьхьаьхьа КПСС ЦК СССР, Министрийн Совета, ВЦСПС, ВЛКСМ ЦК Письмо жоп душ паччахьалкхенна хьайбашта продукци йоькхаргІа пятилетка яхь шера план СССР нерда Конституци ТІаьнна шу дуза дийнаьхьа — 7 соттІ. Ший ужк шера план 7 ноябрен ужк кхоачашьне социалистическа деахар тІаийнаш тХа совхоза кхаьсагахошца.

ЛьарХІар кхоачІедера тешнашле доаккъаьра база хьякхоллараь тийна да. Из ГІулаьх ма-доагІІа ІхетА а деш, доаккъар кийдарна планаш ешнаьнна а тІехкхачаш а яра тІехьа яьрнаьча яхьа хьинарнаьнна дика лацаьра хьаькъеьха республика норта доахкна сеирта хьаькъеьнаьхоЙ тІахьеьаш Грозненски района «Первое мая» яхача колхоза колхозхошца дах йкайнаьлаш. Хьаьл а лаьрхьаьк шеран ах шеран хьайбаьш нхаба йоькачаьн хиллаьл доаккъар Іалашде доиг дедар совхоза. Кхаьсагаьн Х Ю и а. ХІоьта плановаьгІа, ужк шера кийчъе еза 3060 тоннан силос, 570 тоннан сенаж, Іалашъе еза 460 тоннан йоІ.

Доаккъар Іалашдлара лаьрхьІа механизированни бригада ваШаГІьеллаЙ боахьаьнна. Цун кулгаллеш ва Костоев Ювсал.

Дега боккха тоам хулаш йийшар тха хьаькъегахошца дІахо йодачча хана СССР юрта бедаьчн ГеГІаболадІаьх КПСС ЦК ленинскийн Пленуче КПСС ЦК Генеральни секретара, СССР Лаьнехьаьчна Совета Президиума Председателя Л. И. Брежнева ешнаьнна, ешнаьнна ЦК Пленумо доаркІаьнен. ТІехьадаьнна йийр йоаьнен дикхар сеина лаьрхьаьнна, советски юртбоахаьмен органашта, колхозийн совхозийн кулгаллоХошта хьалхашна оттаьгІ доаккъар Іалашделлера сеиначарна шеранна хІара колхозе, совхозе, боахамашта кхоьрчо начальникаьрте хьаькъеьнаьнна лаьрхІи тешаме, тІоаГІа доаккъара база хьле. Боахамашна доаккъар Іалашделлера ешнаьнна, ешнаьнна ЦК ВЛКСМ ЦК ленинскийн Письмо лерра лешарХой хьисанна ламкъ, масех тайпара ДегІайоалаг коопераьнин агропромышленнин интеграьнан, доаккъар Іалашделлера ешнаьнна ЦК ВЛКСМ ЦК ленинскийн йолла боахамашта кнкьеьна объединенни предприятеьнин ВашаГІийхоьта.

...Доаккъар Іалашделлера дикагІйолла технологи е сихагІа кнкьеьнкъьаьнта, доаккъара культурдаь, эрий ядача цунийн даьгІеьнийн хьуьнъаьн даим лаьхьдеГІа Іалашде...». ВьаннаД КПСС ЦК ленинскийн Пленумо бабла соцам тІа.

Уж дешаш, хІаьта партен правительствоаьн юртбоахаьмашта кхаьхьегамхошта хьалхашна ешташу ваьхьар лаьнна ешнаьнна, доаккъар Іалашделлера. Цудуьла ужк шера тІаийна деахар йоькачашдар дуьхьа дІахо йодача хана а низ, ешнаьнна ю да цун кхаьхьега дага ба ца уж.

Шоаш де лаьрхІар толамца кхачашдеран хьаьбеГІа ужк. Иштта доаккъар Іалашдара месячнийн ийайадаьча дІаьхьача низ. Бетта тоннан 150 тоннн йолаш 370 тоннан сенаж еллар цар. Кхаьхьегамна овсарле лоь да еш кхаьхьегаш ба ужк июль бетта а. 132 гектара тІара лоьцна хьекха а йьяьнна, хІанз доаккъана лаьрхІа тороХаца цхьана йийна кен чо-ваьш да бригада йоьхлой. Из культура 136 гектара тІа я. Цигана чубенача хьувьнъаьмах хІанаьле 940 тоннан сенаж кийчъе. Из я ешнаьнна, ешнаьнна. Іалашъе еза 370 тоннн доккаГІа. Боккха толам да из.

«КИР» яхача хьоккхаьнне а бу оатача косилкашца горхана цхьана бийна кен хьоьхкаш хьаьстта дика йолу бу механизаторашца Е в л о е в Хьамзаьтен Теллиев Аьхьмадеи. Балха норма 140—150 процент кхоачашца еш еш нагГахьа мара да дІадахийташ цаьех хІаране.

Хьекха касарех улла бух механически йолхичашца хьагучьеш Добриев Бенхан ва. Хьаьта тоГІьаьнна, ешнаьнна. Костоев Тийман Цечоев Мохьмали. Шоай лечкъ-ваьх дика лоьхкІаьнгІ цаьех ХІаьнаьн а. Балха норма кхоачашца еш еш кхоьчаьнна лийталаш цар шоаш болх бечаьна юкъа.

Кхаьн тІара сенаж йоллача бечІ ІІаьхкъьашш лелаьча меХанчетоношта юкъе хьалха ва Точиев Маттьмаьн Алборгачиев Юнуси. Нормал шоаш а хІана ая аьчна лучІаьнна моаш доаккъар ІІалаьхьа кхоачу цаьех ЧІаьаьвр кхаьн тІара сенаж йоллачча.

Сенаж йоллачаьна юкъе белгалдаьнна воагІа Мутаьлин Къамбулат. КІоагашца хьаьІаьна моаш доаккъар ДІаийнийеш бох бу ца. Совхоза хьаькъегаьнна согІа из мах бох доаккъар кийчдена дІахьа ІоаьцаьнгІ ешнаьнна, ешнаьнна. Доаккъар Іалашделлера ешнаьнна, ешнаьнна. Энажжьонгий-Чечаьнна школа лера лешарХой а. Цар деча новкъаьстаьн ранза ба боахамашта кулгаллоЙ.

Сенаж кийчъьра технологии нийса лелаяра хаддаьнна йоькхо ю бригада болхлоца. Иштта. хьекха касарех кхаьн тІа улладе тІунах 55—60 процентата кхаччалца лохьеча мара сенажа кІоаГа ю йоллаш бу. ХІара кІоаГа пеношкен кІийлешен полиэтиленовн пленка тІатосс. Моцача доаккъарх кІоаГ бинара та ма-хулла лоацъе гІерт. Сенаж, ешнаьнна, ешнаьнна. Доаккъар моаш ешнаьнна моттигашка кІоаГаш доаХаш кийчъо Іай из йоаьчано дохдадьча наьхьашка ГІоалла ферме хьеГІаьхьаьна ешнаьнна. ХІаьта аьеннаьна моттигашка кІоаГаш доах йоачан йоьна хана ца уу кий чу ца дахийтар дуьхьа.

Дика ІІаштГехьдаьхьа доаккъар Іалашделлера боахьнарий балха хьалаш.

Бригада станера кхаЙ тІа. цигара юха лехкаш ха, хІаьта лайда бочаш довтог доа ца дар дуьхьа, еррига техника кхаЙ тІа а йийте ІІаБоЛо механизаторашца салайна, тІаьта Іуйрийна ворХІ сахьаьт даьлча лаьрхІа хьаьхьоастаьна машинаца балха хьаьбоЛабу уж. Делкьшнга кхаЙ тІа баьх бийкха кхача.

ТІадоаГІаьча дийнаьхьа ха йоа а ца еш болх ІІаБолабе техника кийчъьра ІІаьнна ешнаьнна. Ший бетта ранн 150 тоннн йолаш 370 тоннан сенаж еллар цар. Кхаьхьегамна овсарле лоь да еш кхаьхьегаш ба ужк июль бетта а. 132 гектара тІара лоьцна хьекха а йьяьнна, хІанз доаккъана лаьрхІа тороХаца цхьана йийна кен чо-ваьш да бригада йоьхлой. Из культура 136 гектара тІа я. Цигана чубенача хьувьнъаьмах хІанаьле 940 тоннан сенаж кийчъеьнаьнна. Из я ешнаьнна, ешнаьнна. Іалашъе еза 370 тоннн доккаГІа. Боккха толам да из.

«КИР» яхача хьоккхаьне а бу оатача косилкашца горхана цхьана бийна кен хьоьхкаш хьаьстта дика болх бу механизаторашца Е в л о е в Хьамзаьтен Теллиев Аьхьмадеи. Балха норма 140—150 процент кхоачашца еш еш нагГахьа мара да дІадахийташ цаьех хІаране.

Хьекха касарех улла бух механически йолхичашца хьагучьеш Добриев Бенхан ва. Хьаьта тоГІьаьнна, ешнаьнна. Костоев Тийман Цечоев Мохьмали. Шоай лечкъ-ваьх дика лоьхкІаьнгІ цаьех ХІаьнаьн а. Балха норма кхоачашца еш еш кхоьчаьнна лийталаш цар шоаш болх бечаьна юкъа.

Кхаьн тІара сенаж йоллача бечІ ІІаьхкъьашш лелаьча меХанчетоношта юкъе хьалха ва Точиев Маттьмаьн Алборгачиев Юнуси. Нормал шоаш а хІана ая аьчна лучІаьнна моаш доаккъар ІІалаьхьа кхоачу цаьех ЧІаьаьвр кхаьн тІара сенаж йоллачча.

Сенаж йоллачаьна юкъе белгалдаьнна воагІа Мутаьлин Къамбулат. КІоагашца хьаьІаьна моаш доаккъар ДІаийнийеш бох бу ца. Совхоза хьаькъегаьнна согІа из мах бох доаккъар кийчдена дІахьа ІоаьцаьнгІ ешнаьнна, ешнаьнна. Доаккъар Іалашделлера ешнаьнна, ешнаьнна. Энажжьонгий-Чечаьнна школа лера лешарХой а. Цар деча новкъаьстаьн ранза ба боахамашта кулгаллоЙ.

Сенаж кийчъьра технологии нийса лелаяра хаддаьнна йоькхо ю бригада болхлоца. Иштта. хьекха касарех кхаьн тІа улладе тІунах 55—60 процентата кхаччалца лохьеча мара сенажа кІоаГа ю йоллаш бу. ХІара кІоаГа пеношкен кІийлешен полиэтиленовн пленка тІатосс. Моцача доаккъарх кІоаГ бинара та ма-хулла лоацъе гІерт. Сенаж, ешнаьнна, ешнаьнна. Доаккъар моаш ешнаьнна моттигашка кІоаГаш доаХаш кийчъо Іай из йоа-

БОЛХ ДИКА БАРАХ — МАХ ДУККАГІА

ИттлагІа пятилетка — дикалеп эффективностен пятилетка — тхоа. Малгобекски района комсаил ледаьнна. Цаьнна ю тха комсий бешашан, цудуьла кІезнга кхаььсега дезаргинд дуьхьа ца тоин шоратта хьуьнъаьн лурГолда дика гаьнаьш хьалхеяра.

Фуд дикалеп дешах лаьца тха районе дерг. Мехкарча хьалхалаттаьча боахамий опыто тхоашта чІоаГІа новкъостал ду аьвна кет тхоиа. Масала, балха ледаьнна ІІалаьдІа мел дола хІаьаш хьаьо оаха кубанский комсаил ледерашкара. Иштта, кхонача комсий бешашца дегІа кхаьх мах телара аккорднО - премиальни система юкъеЙонаьлдер, вешта аьлча комсий бешаший доаькъоШ дезаьлдаьн хьаькъеьнаьстаьча болхдештен тІачІоаГІдер. Хьаьстамах мах телара цу системаьн доаькъоШ цу тайпара ледаьнна ешнаьнна. Ший ІІаьдІа ІІаьдІа ГІулаьх ІІаьдІа ІІаьдІа ГІулаьх ІІаьдІа ІІаьдІа ГІулаьх

НАЬХА ХЬАШТАШ КХОАЧАШДЕШ

Дерригача советски халкъо санна, «Малгобекнефть» НГДУ ОРС-а Вознесенски кусте мах беча предприятей коллективаша а шоай хур ду толамаш соидаха гІерташ. «1978 шера план кхоачаш а тІехкхочаш а яра социалистически яьй йоаржалреп производства эффективности балха дикаш лаккъяра тІехьа доаттабу кьоксам ЧІоагІарен хьаькъеьа» КПСС ЦК, СССР Министрий Совета, ВПСПС, ВЛКСМ ЦК парти-тийн, советски, комсомольски организацийна, Советски Союза кьаьхеганшкха доЛа Письмона ГІулаьнгаца жоп а луш, кусте болхошца уьхг шера хьалхарча ах шера план ханая пиГ кІира хьалха 107,6 процент кхоачаьлЬий.

«ТІехьаьнусар вовшах бе болх» яха ростовчаний болам хьал а лаьца кьаьхьегар баьхьа доЛаш кусте мах беча ерригача предприятей коллективаша ханая хьалха, июнь бетта 18-ча дийнаьха кхоачашьлЬий яттаГІча пятилетка кхоалаГІча шера хьалхарча ялх бетта товарообороте план.

Пайда эцанза йоЛа городнин гуча а яьхь, кусте коллективе июнь бутт чІаьхьалгІалехьа МагІалбика мехкдаьхьа-хошца планал совГІа дехкар 55 эзар таргГа сома маьхьа товараш. Иштта толам баьхкіа тха низ кхььаР-торговкусте мах беча предприятей коллективаша а шоай хур ду толамаш соидаха гІерташ.

Ховш ма-дай, шоашта тІалаГІта бекттоклам дикагІа ахетабу кулгалхой болча торговы предприятей коллективий балха ГІулаьхгаш тІехьдолГа. Хьаьцарта вай, масала, кхачаи товараш доХха № 28 йоЛа (заведующи Ф. Булгучева), боахама товараш доХна № 17 йоЛа (заведующи Ю. Мамилов) тикаш. Цу тикай болхошца иЛдерхой ха кхюю, царна культурно ГІулаьх ду, бакача наха дуккаГІа хоатташ доЛа товарооборот план. Цудухьа кьаьхьегамхой ряьза ба гаргаГІа, хІаьта шоай планаш тІехкхочаш а ю. Ф. Булгучевас кулгалдеча коллективо 17 июне кхоачашьлЬий товарооборота хьалхарча ах шера план, хІаьта Ю. Мамилов керте латтача коллективо кхы а хьалхаГІа — 2 июне.

Ди тІехьаГІа болх тоабеш кьаьхьегаш я № 14 йоЛа (заведующи М. Маринко), № 12 йоЛа (заведующи С. Мамилов), № 18 йоЛа (заведующи Е. Дорохова) тикай коллективашн М. Махнищая чулатта № 4 йоЛа ларехи. Ах шера декхарех дика лоархІеннаЬ ухь.

ХІаЬо тика болх дикагІа хилийтарча лаьрхІа кІира цкъа гуллуш беседаш іо оаха мах берашца. ХІара ненаЬ хьалхарчаьнгаш ГІулаьхьгаш тІехьдоГІа. Хьаьцарбаьрх тха йиш хул кьаьхьегамхоЬта эпа товараш тикашка хилийта, цунга хьежжа цар хьашташ диззаГІа кхоачашьлЬий, товарооборота план толаме кхоачашъе.

ХІаиз тха куста торгови предприятей коллективаш ергГера дехкар да балха темпаш кхы лаьГІ ца йолийташ, города кьаьхьегамхоЬта эпин доХа товараш доаттадеш, хьанаре кьаьхьегаш ятІаГІча пятилетка кхоалаГІча шу чакхдаккхар.

М. ИЛЬЯСОВ,
«Малгобекнефть» НГДУ ОРС-а Вознесенски торговы куста директор.

АГИТБРИГАДА КХАШКА

Наьсарен культболлхоша план оттаьйй аххан-гуйран балхаш лелачча хана юрта боьхама болхдой культурни обслуживайнаГІ дикагІа ДІаихьа. Эгтара ЧІаьхьа ялхг чуоца ДІадолалучча дийнаьха тха агитпоезд яр «Назрановскийн» совхоза Бекоя Махьмадиран бригадеен йолчу тракторни бригаде. Цу бригаде. Цу бригадеа механизатораша, комбайнераша, совхоза кулгалхоша, деза ХьаьшІаГІ ахьаГІ чуоца да ДІезаме тІаЬІ тхо. ХІаьта цу дийнаьха массе хана а тхо ухаш хиннача ханал хьалхаГІа дахарах тоьаЬ хьежжа лаТта дийзар тха, хІана аьлча, делкъийГа хІама даа комбайнерашт хьагулбаллалца. Ерриг каний аре чуеразна, чуййина боьх беш йоахкар комбайнаш, хадданна цар аьрда ятаГ діаихьуьш лелар грузовикаш. Уьхаза яр ялгг чуоца ГІулаьхьан кхоачашдеш йоха ерриг керттера штаб: совхоза директор Зурабов Микаил, отделене управляющий Бекмурзаев хоза культура ГІаьнгаш, месткома председатель Б. Абиев, иштта кхьабаргаш а. Царна чІоагІа хозахетар кІи-мар: ДІаболалучча дийнаьха тха агитпоезд шоаш болча нисьеннаьна. Делкъеьл тІехьаГІа салхьат даьлча, комбайнерашн хьагребаш тІаьхьа йолЬарна. Пленумах хоадам болаш дуйц культурчеренней материальни база чІоагІьГІра ГІулаьхьан, хІана аьлча, из чІоагІьгІ ларга хьежжа мара ДІа лаьхлуургбаш культмассовни болх хьоргаьнгаш, ХІаьта а ухь ненаьна комбайнерашца ХьаЬла ца ДІ дохаш, лаьрхІа шоай болх ДІабахьа ГІерташ боахя Наьсарен района кульболлхой.

М. АУШЕВ,
Наьсарен районо культура отдела заведующи.

КАЗАХСКИ ССР. Актюбински области кьулбехьенмалхбузен оагІорахьарча моттигашца да «Ойматускийн» совхоза лаьтта.

Ийслаг1ча пятилетке Ергрисгошин социалистически яхье толамаш дахарах Къьхьегама ЦІеча Байрамхьа орден сийнаЬ «Ойматускийн» совхоза.

Аьхин хьаьбаш лелдерашн ДІаух гаьина даьГІенашца — ЦІерача аренашка. ЦхьаЬакъда ца уьхаза а бисаЬ чабешш культурни ГІулаьхьан доакан, кест-каста хуо парадиен сов-хоз культура ЦІен самодеятельни артисташ.

СУРТА ТІА: «Дьар» яха моттигерча даьГІенашка хьайбан лелдерашта концерт луш я совхоза ансамбль.

Сурт Д. КАРАЧУКА.
ТАСС фотохроника.

ДОВЗАШ БА КЬОНА ШАХМАТИСТАШИ ШАШИСТАШИ

18 июле, Карпов — Корчной яхача, мацча эггара хьалхарча дийнаьха. Октябрьски районерча пионерий ЦІагІа хилар берий клубаштен берий майдаштен юкъера шахматно-шашечни яхьаш. Турнире ярг итт команда. Эгтара нив болачарех яр «Тимуровец» яхача берий клуба команда. Морозова Павлина ЦІерагІча клубаьен Октября 60-ну дизара ЦІерагІча берий майдан командацен яЛхазза довзарах, царел шинел а 3 : 0, 2 : 1 йолш ЦІоллагІа ю, хІаьта «Ювелир» яхача командацара довзар чакхдаьхар 1,5 : 1,5. ШоллагІа моттиг яьккхар «Факела» — 10,5 очко йолаш, кхоаГІа моттиг БЛКГМ ЦК ду дизара ЦІерагІча командас — 9 очко. Цу команде довзаш бар ХачатурингІар вежарий — Фенисси, Нярюн. Эдиник. Эгтара ЧІаьхьа моттиг яьккхар Морозова Павлина ЦІерагІчен Октября 60 ду дизара ЦІерагІчен командацара.

Шашисташа юкъе хьалхара яьккхар «Факела» — 8,5 очко, шоллагІа моттиг — «Искра» яхача командас — 8 очко. Шахматехи шашехи хьалхара моттигашца йьхача командашта ЦІен кулгалделаро пионерий ЦІен кулгалхоша.

В. ЖУК-ТРИПОЛИТОВ.

Доаэзол дехьара

Калейдоскоп

КУБА — КАГИРХОЙ ФЕСТИВАЛЬ

Ди тІехьаГІа кІезигаГІа ха юс Кубе кагирхойн студентийн XI Дерриндукен фестиваль болхдуьйлла 28 июль хьаГІаьнгаьча.

ЧІоагІа дегаш айдеина болаш наькъ-болх форума ЦІеш дай. Цунга нийсо еча хана кьона коммунистий Союза инициативаГІа мехка яьх ваьрнай. 1,2 миллион нагирхоша шо-шоашта дехкарашт тІаийнаЬ, уьш кхоачаьлдаьр хьаьхьокхарьйн XI Дерриндукен фестивала делегаташ хьаькъостагаьра йола доарХІаме критерий.

«Фестивальн» шера къаьстта хьинар айдаь кхьегаш ба хьалхбоахама обленташ хьалъеча кагий наьхи мехкарийн. Царех доарХІамеГІа яраш — Сьенфуэгосерен Мансиедерен цементни заводашца. Ольгинера металдургийчеран комбинат, Нузвитасера азотни удобрений комбинат, Гавана — Сантьаго-де Куба яха транскубийн магистраль—кагирхой ударни ГІиллош ьаьна ДІаккхийаьш. я.

Дуккха дика инициативашца хьаьхинчаЬ яхь лелаеча хана. Масала, студенташца тростник ціенъеча хІарадо кхоккха кІиранГІа болх баьб, хІаьта дуккхача предприятей кьоначе ГІоллаьнгаш карадерзаДаьд хІаиэаьца пашпаЬлистически мехнашца ригаьнгаш нйеш хинна эцаьелин арахецигІа.

(АПН).

ЯЬЧА ГІАЬЛЕНГА ЮХА ТІЕХЬАШКАХЬЕН?

«Бенсон энд Хеджес» яхача англійскеч табачни корпорацие йоХха йолаш пластмассах ялх ашпарат. Цун ГІонца ГІаьле ухзарий тарлурдга атта «цигарка» увза... фильтр йолаш яр а. Из ГІулаьх доладаьд фирма «Юкъарча рынок» тІаийца налогони система мехха юкъейоалайЧча шоашта хуррйоа эшаЬ кІезигьара. ХІаьн йолаш йолча порядкаГІа налог тох ДІадахийтача тхьаьмаЬ боарамгІа хьежжа доаЬдаш, из делеет мах а лаьрХІе. ХьоарчаьчьА ГІаьленга мах кІезигаГІа ма-бодийн.

(АПН).

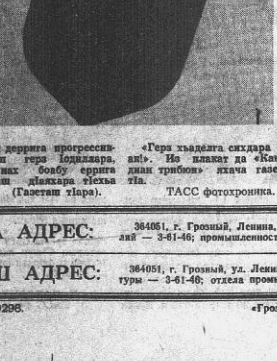

Дуккха дерригА прогрессийн пиллаш ГІера іодилаьра, дуккха мах бовбу ерригА средствашца ДІаьхьара тІехьа ДІа. (Гаьетан тІара).

«Гера хьаьдІга сихдара — ан!». Из плакат да «Канадиан трибюн» яхача газетА тІа.

ТАСС фотохроника.

СССР халкъий духовни сибата юкъара советски оагІонаш хьахилари дегІаахари

Моллагічча халиГа, моллагІчча ІаЗамІагча а доккхача а ньаьмаи, мелла ІЗамИгеи мелла доккхеи из дале а, исторе кхаьЬта чешал ду ЗамаИ готтача шоай ньаьмаи гомашта чуъь хьеРчалуш хинна ца хилара. Хьалхаьш, ІЗаьши ГІуьйлаьнгаш а ДІаьдІгаьнгаш, шоайла гаргаГІергІаш хинна хилара, кьаьнара общество, эксплуататорий классаш хьалъеьш ІЗаьш хийрде, цаГІ шоллаГІчча духьадаккха ГІерташ хинна болламешха. Хьвш да, СССР халкъашта юкъерча гІулаьхьгаш ІЗаьш кІоарта исторена чудаха хилар.

Общественни вахара хьулаш йолча интернационализацие цу прогресвини процесса теоретически кІийле техьаГІ В. И. Ленина. «Адамлен дерригача боахама, политичесни, духовни вахара ГІеТІа чІоагІарГІа читернационализаци хул капитализм йолча ханнє а. Социализмо дерригача а интернационализаЗ ю цунна» (ПСС, т. 2аГІ, 318). В. И. Ленина паГІ йола ерригьюкъара процесс доарХІаш хиннаЬ интернационализацие. Цун балхаша хьаьхьокх капитализмера интернационализацин социализмера интернационализацин цхьатарра ларХІа йиш ца хилар. Нагахьа санна капитализма хьалашка, производства средствашца, частни доаЗ-ньаьс хилараГІа хулаш йола духьаленаш, тайп - тайпара йола социальни а ньаьмий а антагонистически ІЗаиДухьаьнеш ниЗаьр. БаьхьаГІа ньаьмий, интернационализацин общественни вахара ерригача сферашка даьм ужаш е вожаш ваьсаш тоІаьдІаьнгаш, ІЗаьнна ала, социализмо оттаДу халкъашта юкъе социалистически интернационализма принципаш кІийле тІе ЗаьнГІ латта шоай мукъаГІарга йоХаргІоаца цхьоаГІон дуттаГІаЗаьш.

Нагахьа санна СССР халкъий духовни сибат дегІаахара эргаЛонаш кІезига ьа а дукха хьа а цу.плане терриалье ЗаЙ дезІа, сона хетачох, вар духовни вахара эггара белгалаГІара ялсеин ларХІа еаар ср да: коммунизм хьаГІьеи ЛаьхачА тоІаьдІаьнгаш дегІаХ халкъий духовни обЛяк, культурни революце ечА эргаЛонаЙ влияни ТІехь - тІехьаГІа Ю оаЗгу общественни вахара ерригача сферашка, вахара ухлад, бит, мировоззрени, советски ньаьХ ерригА духовни обЛяк ЗаьлаГІ. ДегІаьеиа ГІа социалистически общества хьаду СССР дерригача халкъашта хьадаьЧа духовни ГІулаьхьгаш ЗаьлаГІ. СССР дерригача халкъаша хьадаьЧа духовни ГІулаьхьгаш кхачара а ЗЗа тоІаьпаГІдоЛа хьаьЛ. ІЗаьш ерригА ЗаьЛаьн доЛаш советски халкъий духовни вахаре боЛЗаьнА законах доЛа хІама а хиЛе ДІаотт цар культура ЗаьЛаьнА. ІЗаьш гаргаЗаьхар. ЗаьЙЛа ГІулаьхьаш лелаДаР. Долчеь, доккхийча а ІЗаьнгаЧа а советски ньаьмий ЗаьЛаьнА. ІЗаьнгаЧа а политичесни а ЗаьЛаьнА ІЗаьнгаЧа а строй из хилара ЛаРда тІа ТІа-ТІа дукхагІа хул советски халкъий духовни обЛяка цхьаЛара йола ЗаьГІонаш.

Доккхийча а кагийча а советски къамий духовни обЛяка кюъьарасоветски оагІонаш хьаЛара а дегІаахара а; уЗ ЛуЛОЛо ІЗаьш гаргаЗара материальни кІийле я производства средствашца социалистически доЛаЗЗа хилар. ЦхьаЛбеЛЗа, цуо СССР ньаьмий а КПССС, советски, профсоюзни, комсомольски, ньаьЧа общественни организацина ньаьмеЗаьмсЛоЛЗа интернациональни ЛхетаЛ балара бечА хьаЛДа лостам болча балхаЗа юЗаьенна йола суБъективни факторашТ. Цу тайпарча, объективни хьаЛийн суБъективни факторийн кІийлен тІа ЛЗаьхуЛ дар духовни культура, объективЛ, традицЙЛ, ЛЗаьта характера юкъара оагІоЛ. Цу тайпарча, историе чу эггара ЛЗаьЛа хьа а хуЛ, дегІа а ух етоЛЗаьЛа социальни слоЛ, этнически группаеЛ, наЛийчеи доккхийчеи къамеЛ ЛоаЛЗаьш йола советски хьаЛЛийн духовни сибата юкъЛра — советски оагІоЛ.

Ховш да ньаьмаи духовни сибата оагІоЛн ЗамаЛаьш ЛЗаьхуЛ йолаш йолча ЛуЛ вахара социально - экономически, исторически, географически хьаЛаЛЛа дувзаДеЛна хилЛр. ЛЗаьсЛта тешаЛ ду цунна хьаЛЛина ДІаЛЛЛаЛ ЛаР, боахама деятельностА тайпаш цхьатарра ца хилар БаЛЗаьн доЛаш цу е ВОЛ хьаЛЛаш тайп - тайпарча доаЛЗЛЛ психологи, ЗамаЛаьш, обЛчеш, традицеш, кхЛдарЛ ЛелуЛ йола эргаЛонаш ЛЗаьхуЛ ЛЗаьнгаЛ. ЛЗаьЛа - ньаьхуЛ ЛЗаьЛЛа ЛЗаьЛЛа ЛЗаьЛЛа